

Surt a la llum la història d'Hernan Gurguí, desertor de la División Azul, reconstruïda pel nét

Xavier Juncosa i Gurguí ha reconstruït l'apassionant història del seu avi, Hernan Gurguí Mas, una vida singular marcada pel fet que va allistar-se a la primera lleva de la División Azul, tot i no ser falangista ni franquista, i que va passar-se a l'Exèrcit Roig pocs mesos després, sense tenir cap ideologia política, ni cap simpatia pels comunistes. Separat de la dona –Josefina Hüppy, néta d'un suís establert a Barcelona– i amb una llarga carrera de jugador, rodamón i faldiller, la família va perdre'n la pista després d'haver desertat. I ara el nét descobreix la seva destinació final gràcies a una carta, adreçada a la dona, que va escriure al front. Ella es va negar a acceptar-la i se'n va perdre la pista fins que, al cap de molts anys, fou localitzada a casa d'un veí, que la conservava en secret.

La crònica de la llarga recerca feta pel nét, a través de testimonis directes, familiars o no, de la premsa i dels arxius públics, s'ha convertit en el llibre *El missatger del fred. La desaparició d'Hernan Gurguí, desertor de la 'División Azul'*, que han editat les Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Il·lustra la coberta una fotografia de Pérez de Rozas, conservada per la família, feta el dia de la sortida del primer comboi barceloní de la División Azul, on apareix Hernan Gurguí. S'hi veu al peu del tren, vestit de civil, en el moment que el governador civil, Antonio Correa Véglison, s'atura a parlar amb un grup d'expedicionaris.

Hernan Gurguí tenia llavors 34 anys. S'allista a la División Azul l'1 de juliol del 1941. Arriba a Leningrad la tardor de 1941 i deserta el 10 de febrer de 1942. Així consta en els arxius de l'exèrcit. Gràcies a un soldat de la División Azul que Josefina Hüppy i la filla, Isabel, coneixen casualment durant un viatge amb tren a Manresa, sabran que planejà la fugida amb dos soldats més, cansat pel mal tracte que rebia dels nazis. L'endemà de la fu-

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

A la imatge es veu Hernan Gurguí, amb camisa blanca i americana. El governador Correa Véglison s'acomiada dels voluntaris de la División Azul.

gida trobaren els cossos congelats dels dos soldats que acompanyaren Hernan. El soldat del tren els va dir que al cap d'uns quants dies caigueren del cel un munt de fulls volants llançats per un avió soviètic signats per Hernan Gurguí, on animava la resta de la companyia a desertar. Se'n conserva un exemplar a l'Arxiu General Militar d'Àvila i es pot consultar a internet. L'ha digitalitzat una web d'excombatents i simpatitzants de la División Azul, www.memoriablau.es. El títol del full volant és "Soldados de la División Azul. Leed la carta que Hernan Gurgui Mas os dirige". El desertor els anima assegurant-los que amb l'exèrcit rus no passaran fred ni patiran gana. Abans d'ingressar a la División Azul, Hernan Gurguí participa a la batalla de l'Ebre amb l'exercit republicà, fins que és fet presoner per les tropes franquistes.

La família tenia unes quantes parades de peix al mercat de la Llibertat de Gràcia, però Hernan va voler veure món i va viatjar, entre els anys 1930 i 1935, a Guinea, Abissínia, Egipte, Sudan, el Iemen, Djibouti, la Indo-xina francesa, les Filipines i la Xina. El nét va descobrir que en un d'aquests viatges havia coincidit amb l'escriptor Evelyn Waugh. Va ser a Aden, com confirmarà la carta, transcrita al final del llibre.